

**NÓGRÁD MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT
KÖZGYŰLÉSÉNEK ELNÖKE**

..... sz. napirendi pont

53-12/2011. ikt. sz.

Az előterjesztés törvényes:

dr. Barta László

JAVASLAT

**Nógrád Megye Önkormányzata 2010-2014. évi ciklusra
szóló gazdasági programjára**

Készült: A Nógrád Megyei Önkormányzat Közgyűlésének 2011. február 17-ei ülésére
Előkészítette: László Tünde, valamint a hivatal érintett főosztályainak munkatársai

Tisztelt Közgyűlés!

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 91.§ (6) bekezdése rendelkezik arról, hogy az önkormányzatoknak gazdasági programot kell készíteniük, amely a közgyűlés megbízatásának időtartamára, vagy azt meghaladó időszakra szól.

A gazdasági program az önkormányzat(ok) részére helyi szinten meghatározza mindazon célkitűzéseket, feladatokat, amelyek a költségvetési lehetőségekkel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti, gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével az önkormányzat(ok) által nyújtandó kötelező és önként vállalt feladatok biztosítását, fejlesztését szolgálják. A gazdasági program tartalmazza különösen: a fejlesztési elképzeléseket, a munkahelyteremtés feltételeinek elősegítését, a településfejlesztési politika, az adó politika célkitűzéseit, az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó megoldásokat, továbbá városok esetében a befektetés-támogatási politika, városüzemeltetési politika célkitűzéseit.

E meghatározás néhány eleme elsősorban vagy kizárólag a települési önkormányzatok esetében értelmezhető, azonban a többi kötelező elemre építve megfogalmazhatók mindazon célkitűzések, amelyek a következő négy esztendőre meghatározzák önkormányzatunk működésének fő irányait.

A megyei önkormányzat szerepét a megye lakosságának egészségügyi, gyermekvédelmi és szociális, valamint oktatási, szakképzési, közművelődési és közgyűjteményi közszolgáltatói feladatok ellátása és folyamatos fejlesztése határozta meg az adott költségvetési keretek között. Lehetőségeihez mértén segítséget nyújtott a települési önkormányzatok, civil szervezetek, szakmai egyesületek és ifjúsági szervezetek számára. Támogatta a gazdaság, és az idegenforgalom fejlesztését, a művészeteket, és a tudományt, a sajtót, és a sportot, az ifjúsági feladatok végrehajtását, a műemlék- és a környezetvédelmet.

A megyei önkormányzat szerepvállalását és szerepvállalásának tartalmát továbbra is a felsorolt feladatok határozzák meg. A megváltozott finanszírozási körülmények között azonban a kötelező és az önként vállalt feladatai között a hangsúlyt a kötelező feladatok irányába szükséges eltolni.

A program az elmúlt évek tapasztalataira és a jelenleg rendelkezésünkre álló információkra épül. Indokolt, hogy azt a megye települései, a program megvalósításában érdekelt gazdálkodó és civil szervezetek, ezáltal a megye lakosságának minél szélesebb köre megismerhesse, alakíthassa. Kiemelt jelentőséget tulajdonítok annak, hogy a közgyűlés tagjai, a bizottságok nem képviselő tagjai véleményezzék, javaslataikkal kiegészítsék a benyújtott tervezetet. Mindezek figyelembe vételével akár a februári, akár későbbi közgyűlések bármelyikén a célkitűzések módosítására, mint előterjesztő nyitott lesznek.

Kérem a tisztelt közgyűlést a következő határozati javaslat elfogadására!

HATÁROZATI JAVASLAT **Nógrád Megye Önkormányzatának 2010-2014. évi ciklusra szóló** **gazdasági programjára**

1. A Nógrád Megyei Önkormányzat Közgyűlése - áttekintve a megye gazdasági és kulturális helyzetét, változó közéleti szerepét, mérlegelve a megyében élők mindenek felett álló érdekeit és a megyei önkormányzat által biztosított szolgáltatásokkal szemben támasztott igényeket, ugyanakkor figyelembe véve az önkormányzat tényleges pénzügyi lehetőségeit – a 2010-2014. évekre szóló gazdasági programját a határozat melléklete szerint elfogadja.

2. A Közgyűlés felkéri Nógrád megye települési önkormányzatait, az önkormányzatok társulásait, a megyében működő államigazgatási szervezeteket, a megye intézményeit és civil szervezeteit, valamint valamennyi állampolgárát, hogy működjenek együtt a programban megfogalmazott – és a közgyűlés szándékai szerint Nógrád megye gazdasági felzárkózását elősegítő – közép- és hosszú távú célok megvalósításában.
3. A közgyűlés felkéri elnökét, hogy a gazdasági programról a sajtó útján a nyilvánosságot tájékoztassa. Utasítja a főjegyzőt, hogy gondoskodjon a programnak – az önkormányzat honlapján történő – közzétételéről.

Határidő: 2011. február 28.

Felelős: Becsó Zsolt, a közgyűlés elnöke,
dr. Barta László, megyei főjegyző

Salgótarján, 2011. február 2.

Becsó Zsolt

NÓGRÁD MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT KÖZGYŰLÉSE

NÓGRÁD MEGYE ÖNKORMÁNYZATÁNAK 2010-2014. ÉVI CIKLUSRA VONATKOZÓ

GAZDASÁGI PROGRAMJA

Salgótarján, 2011. február

I. Alapelvek

Működést meghatározó alapelveként Nógrád Megye Önkormányzata az alábbiakat hangsúlyozza:

- a) Döntéseink során alapvető cél az önkormányzat működőképességének fenntartása, az elmúlt időszak makroszintű forráscsökkenése miatt kialakult adósság szükségszerű válságkezelése.
- b) Elsődleges az önkormányzat kötelező feladatainak megfelelő színvonalon történő ellátása, ennek érdekében szoros együttműködés intézményeinkkel.
- c) Az önkormányzati feladatokat ellátó intézmények, valamint a hivatal struktúrájának hatékonyságát növelő és költségcsökkentést eredményező átalakítása.
- d) Együttműködést, mindazon szereplőkkel, akik döntéseiken keresztül befolyásolni tudják a megye jövőbeni sorsának alakítását.
- e) Elhivatottságot céljaink megvalósítása érdekében.
- f) A közgyűlés és szervei működését a törvényesség, nyitottság és megismerhetőség jellemezze.

II. Nógrád Megye Önkormányzata gazdasági helyzete, fejlesztési lehetőségei

1. A középtávú gazdaságpolitikai programmal való kapcsolat

A gazdaságpolitikai folyamatokat meghatározó programok célul tűzték ki a kisebb, de hatékonyan működő közsféra kialakítását.

A megyei önkormányzat, mint az államháztartás része, pénzügyi-gazdasági helyzete vonatkozásában nem függetleníthető a makrogazdasági folyamatoktól:

- a gazdasági mutatók alakulásától (pl: a GDP, az infláció, a közösségi fogyasztás mindenkori mértékétől);
- a közszolgáltatási feladatok jogszabályi előírásoknak megfelelő szinten történő ellátásától, az önként vállalt feladatok mértékétől.

A költségvetési politika kiemelt területei az éves költségvetési törvényekben változnak, ezért szükségszerű az ahhoz történő folyamatos alkalmazkodás.

Az önkormányzatunk által vállalt feladatok megvalósítása évente a költségvetési rendeletben foglaltak szerint realizálódik, nagymértékben függ a tényleges pénzügyi lehetőségektől és a várható külső forrásoktól.

2. Költségvetési feltételek

Az önkormányzat költségvetésének kiadási lehetőségeit és korlátait döntően meghatározzák az ellátandó feladatokhoz kapcsolódó források:

- központi költségvetésből kapott normatív támogatások;
- az átengedett személyi jövedelemadó összege;
- a saját bevételek lehetőségei és azok mértékei;
- a pályázati források, és azok feltétel rendszere.

Önkormányzatunk az elmúlt években jelentős központi forrás csökkenést „szenvedett el”. 2011-ben ez a folyamat megállni látszik. A kondíciók kedvezőtlen alakulása miatt hosszútávon indokolt a gazdasági program pénzügyi vonatkozású főbb rendező elveit a következők szerint megfogalmazni:

- Elsődleges szempont és prioritást élvez az éves költségvetések összeállításakor és azok végrehajtása során a likviditás, fizetőképesség megőrzése, az önkormányzat kötelező feladatainak még elfogadható – a működési engedélyeknek megfelelő – színvonalon történő ellátása, figyelemmel a már felvállalt kötelezettségekre is.
- A működési kiadások csökkentése érdekében valamennyi területet érintően a feladatok újragondolása, racionalizálása, szükség szerinti átrendezése, beszerzése és indokolt centralizálása.
- A ciklus során is kiemelten kezelendő az EU-s források segítségével megvalósuló – döntő részben már a közgyűlés által előzetesen rangsorolt – fejlesztések, projektek előkészítése, megvalósítása, különös tekintettel a turisztikai termék és attrakció fejlesztési pályázatokra.

A folyamatos, napi likviditás biztosítása érdekében a számlavezető pénzügyintézzel kötött hatályos szerződés szerint 2 milliárd Ft a folyószámla-hitel keret maximális lehetősége, jelenleg 1,5 milliárd a rögzített felső határ, melyet a közelmúltban már több esetben is „megközelítettünk”, folyamatos a hitel igénybevétele. A 2011. év végéig megkötésre kerülő új számlavezető pénzügyintézi szerződésben rögzíteni kell a napi működéshez elengedhetetlen folyószámla-hitel biztosításának mindenkorai lehetőségét.

A szűkös pénzügyi forrásokra tekintettel, illetve az adósságspirál visszaszorítása érdekében, a hatékony és racionális gazdálkodásra való törekvés folyamatosan szükségessé teszi:

- az intézményi működtetés költségintézményének az ellátotti létszámmal arányos meghatározását;
- a kiadások, kötelezettségvállalások felülvizsgálatát, monitoring alá vételét;
- az intézményi struktúra időszakonkénti indokolt és szükségszerű felülvizsgálatát, módosítását a feladatok változásához igazodóan;
- a kiegészítő szolgáltatások felülvizsgálatát.

A gazdálkodásban továbbra is biztosítani szükséges az államháztartási és számviteli alapelvek, valamint kapcsolódó jogszabályok érvényesülését:

- a pénzügyi egyensúlyra való törekvést;
- a közpénzek hatékony és ellenőrizhető felhasználását;
- a tervezés és beszámolás teljességét és nyilvánosságát;
- a közbeszerzési tervek elkészítését és végrehajtását.

A kiadási előirányzatokon belül kiemelt figyelmet kell fordítani a bér- és létszámgazdálkodás alakulására az önkormányzat által ellátott feladatok döntő részére jellemző jelentős élömunka igénye és szakmai követelményrendszere miatt.

A pénzügyi-számviteli feladatokban erősíteni kell a kincstári rendszert, a gazdálkodási folyamatok centralizálását.

A bevételek tekintetében a hiányzó forrásokat racionális gazdálkodással, pályázatok és egyéb bevételek teljes körű feltárásával kell biztosítani. Az egyensúly megteremtése érdekében minden területen szükséges a feladatok reális rangsorolása.

A nehéz pénzügyi helyzetet ismerve és a körülményekhez mérten azt megfelelően kezelve, továbbra sem mondhatunk le azonban az önkormányzatot érintő szükséges beruházásokról, fejlesztésekről, amik jelentősen javíthatják Nógrád megye hosszú távú fejlődését, jövőképét. Mivel önkormányzatunk nem rendelkezik jelentősebb nagyságrendű saját fejlesztési forrásokkal, így számunkra, nagyságrendileg még mindig meghatározó lehetőség a 2008. februárjában kibocsátott 1,5 milliárd Ft-os kötvényből rendelkezésre álló keretösszeg hatékony és eredményes felhasználása. Abból azonban – a különböző pályázatoknál vállalt önrészekhez – már jelentős összegű a testületi döntéssel megerősített elkötelezettség, amely meghaladja az 1,2 milliárd Ft-ot. Ugyanakkor eddig ténylegesen még csak töredék rész került felhasználásra. A valóságos kötelezettségvállalások pontos összege az érintett pályázatok

elbírálását követően válik ismertté. Továbbra is célunk, hogy a kötvény elsősorban fejlesztések megvalósulását szolgálja.

A ciklust érintő feladatok rangsorolásánál azonban első helyre kell, hogy kerüljön a felvett hitelek és a kibocsátott kötvény visszavásárlásával összefüggő kötelezettségek – tőke és kamattartozások – időben történő teljesítése. A kötvény – kamatokkal növelt – visszavásárlására 2012-2027. között ütemesen kerül sor. Azonban a mindenkorai törlesztés forint összegét jelentősen befolyásolja a teljesítéskor érvényes CHF/Ft árfolyam értéke. Tájékoztatásul jelzem, hogy a kötvény kibocsátáskori és a 2010. december 31-ei árfolyam közötti változás mértéke: 139,4 %. A 2010-ben felvételre került 200 millió Ft működési célú, hosszúlejáratú hitel visszafizetésének határideje 2013. december 31.

A kötvényből képződő kamatbevétel az elkülöníthető összeg folyamatos felhasználása miatt csökkenő tendenciát mutat.

3. Tervezett fejlesztési feladatok

A megyei önkormányzat ellátási felelősségi körébe tartozó szolgáltatások és az azokat ellátó intézmények működési feltételeit biztosító épületállomány ésszerű használatára, a feladatellátás szükség szerinti átcsoportosítására, továbbá a működtetés tárgyi feltételeinek minőségét megőrző és javító, a gazdaságos üzemeltetést elősegítő beruházásokra – a szűkös pénzügyi lehetőségek mellett – továbbra is szükség van. Ezekhez keresni kell a pályázati lehetőségeket, amelyhez kiegészítés lehet a kötvényből még meglévő, elkülönített keret.

Az egészségügyi ellátást érintő tervezett fejlesztésekről a szakmai feladatok ágazati szintű elképzeléseinél részletes tájékoztatást adok. A folyamatban lévő és várható pályázati lehetőségek nagymértékben elősegíthetik a megye egészségügyi ellátásának fejlődését, színvonalának javítását.

A közoktatás területén az oktatás minőségi javítása érdekében EU-s pályázati támogatás felhasználásával kerül sor 2011. első felében 5 közoktatási intézményben a tanulói laptop program megvalósítására, 6 intézményben pedig az informatikai infrastruktúra fejlesztésére, összesen mintegy 125 millió Ft értékben.

A közép fokú kollégiumokban az ellátási színvonal megőrzése és javítása mellett gondoskodni kell az igények és a kapacitások közötti összhang megteremtéséről. A távlatban felszabaduló épületek és ingatlanok hasznosítását az intézményrendszeren belül az elhelyezés minőségének javítása érdekében a szakmai szempontok maximális szem előtt tartásával szükséges megoldani.

A szakképzés szerepének várható növekedésével összhangban fel kell újítani az oktatási intézmények által használt ingatlanokat. Ezen belül a Borbély Lajos Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium teljeskörű épületgépészeti és energetikai korszerűsítése, a Fáy András Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium tornacsarnoka tetőfedésének felújítása, a Liptay Béla Mezőgazdasági Szakképző Iskola és Kollégium „A” jelű épületének és kollégiumának felújítása, tetőterének beépítése, a Váci Mihály Gimnázium tetőszigetelésének cseréje, a Rózsavölgyi Márk Művészeti Iskola tetőterének beépítését és az épület teljeskörű felújítását magában foglaló korszerűsítése, valamint a Nógrád Megyei Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény és Gyermekotthon gépészeti felújításának folytatása a legfontosabb feladat.

A szociális ellátást érintően az intézmények működési engedélyeit megalapozó tárgyi feltételeket a ciklus során a felújítási és rekonstrukciós programok végrehajtásával, a pénzügyi lehetőségek függvényében biztosítani kell. Az ún. kitagolási program keretében célként fogalmazódik meg a Harmónia Rehabilitációs Intézet és Ápoló Gondozó Otthon, valamint a Dr. Göllész Viktor Rehabilitációs Intézet és Ápoló Gondozó Otthon működési

feltételeit javító egy-egy 2x10 fős iker lakóotthon megvalósítása. Eredményeképpen egyrészt javulnak az elhelyezés körülményei, másrészt megvalósulnak a rekonstrukciós program befejezésének feltételei is. A Reménysugár Otthon épületegyüttesének működtetéséhez a 210 millió Ft összköltségű épületenergetikai korszerűsítés elengedhetetlen. Mindezek a célok azonban csak külső források megszerzésével valósulhatnak meg.

A gyermekvédelmi intézmények közül folyamatosan gondoskodni kell pályázati források felhasználásával a lakóotthonok felújításáról, korszerűsítéséről. Az ellátóhelyek struktúráját a valós igényekhez célszerű igazítani, ennek során a meglévő épületvagyon optimális hasznosítására kell törekedni.

A turizmus, idegenforgalom szerepének előretörésével összhangban a megyében is nagyobb figyelmet kell fordítani a meglévő természeti és műemléki adottságok kiaknázására. A múzeumi intézményegységek fejlesztését az idegenforgalmi vonzerővel bíró látványosságok számának és minőségének növelése érdekében kell megvalósítani.

A ciklus egyik legfontosabb célkitűzése a Nógrádi Történeti Múzeum kiemelt turisztikai attrakcióvá fejlesztése, az épület teljes körű felújítása és funkcióbővítése. A mintegy 2 milliárd Ft-os fejlesztés része a bányamúzeum kiemelt attrakcióhoz illeszkedő kialakítása.

Kiemelt feladat továbbá a „Próbáljon szerencsét Hollókőn” megnevezésű, szintén mintegy 2 milliárd Ft összköltségű projekt megvalósítása, mely új rendezvényház létesítését, a meglévő épületek felújítása révén számos attrakció megvalósítását, valamint az azok megközelítését szolgáló út felújítását foglalja magában.

EU-s pályázaton nyert forrás felhasználásával, a kerékpáros turizmus fellendítése érdekében elkészül a „Hollókőtől Murányig kerékpáron” Nógrád megye területét érintő kerékpárút engedélyezési terve. A megvalósítás pályázati lehetőség függvénye.

A ciklus első felében kerül sor a Madách Emlékmúzeum felújítására, átalakítására, állandó irodalomtörténeti kiállítás megvalósítására.

A salgótarjáni kemping felújításához, fejlesztéséhez a rendelkezésre álló műszaki tervek alapján európai uniós forrásokat szükséges felkutatni.

A közművelődési és közgyűjteményi intézményekben általános feladat a feldolgozási feltételek javítása mellett a raktározási kapacitás növelése, a bővülő állomány szakszerű elhelyezése.

A területfejlesztés területén a megyei önkormányzatnak gondoskodnia kell a megyei területrendezési terv kidolgozásáról és elfogadásáról, ezzel párhuzamosan a települési rendezési terveknek a megyei elképzelésekkel összehangolt felülvizsgálatáról. A területi információs rendszer működtetését, az igény szerinti adatszolgáltatást a továbbiakban ugyancsak biztosítani kell.

A területfejlesztési testületekben kezdeményezni kívánjuk minden olyan fejlesztés megvalósítását, amely a megye hátrányos térségei felzárkóztatását, a megye lakosságának foglalkoztatását, a fiatalok elvándorlásának megakadályozását, a vállalkozások életképességének javítását szolgálják. A megye adottságaiból fakadóan nagy jelentősége van a közlekedési kapcsolatok javításának, amelynek érdekében minden fórumon szorgalmazzuk a 21-es számú és a 2-es számú főközlekedési út fejlesztését, a nemzetközi gyorsforgalmi úthálózatban betöltött szerepének erősítését, valamint a Salgótarján-Hatvan közötti vasúti pálya rekonstrukcióját a rendkívül hosszú menetidő csökkentése és a megyeszékhelyet a fővárossal összekötő intercity járatok lehetőségének megteremtése érdekében. A települések rehabilitációjának, a meglévő épületállomány és közterületek felújításának fontosságát szem előtt tartva a szükséges támogatások biztosítását kezdeményezzük, és az adott programokhoz az önkormányzat épületállományának vonatkozásában lehetőség szerint csatlakozni kívánunk.

A megyei önkormányzat tulajdonában lévő térségi ivóvízellátó rendszerek működtetésével, folyamatos korszerűsítésével részt vesz a megye lakosainak egészséges ivóvízzel történő

ellátásában. A ciklus során a hálózat műszaki színvonalának megőrzése mellett gondoskodni kell a jogszerű üzemeltetési feltételek biztosításáról, a tulajdonjogi helyzetének áttekintéséről és szükség szerinti teljes rendezéséről.

Szorgalmazni kell az egységes árvízvárak elhárítási tervek kidolgozását és megvalósítását a megye valamennyi térségében.

A megyei önkormányzat szerepéből adódóan szükség szerint részt vesz a megyét érintő környezet- és természetvédelemhez kapcsolódó feladatok koordinálásában. Közreműködik az állami szervek és a megye települései által készített, a környezet- és természet védelméhez kapcsolódó tervek, programok, rendeletek véleményezésében, amelynek során kiemelt figyelmet kell szentelni a környezet állapotának megőrzésére és javítására, a hulladékgazdálkodás és a vízminőség védelem területére, továbbá az épített környezet védelmére.

A ciklus során a megyei önkormányzat a saját és a települések épületállományának felújítását, az adottságoknak megfelelő és az igényekhez igazodó hasznosítását szorgalmazza. A közigazgatást és az önkormányzati rendszert érintő struktúra átalakítással összefüggésben folyamatosan korszerűsíteni kívánja a Megyeháza épületét és annak környezetét, a mai elvárt, hatékony munkavégzéshez elengedhetetlen informatikai háttér folyamatos fejlesztését, korszerűsítését.

4. Vagyongazdálkodás

A vagyongazdálkodás területén nyílt és következetes vagyonhasznosítást kell megvalósítani. Törekedni kell a törzsvagyon megővésére, a forgalomképes vagyon reális értéken történő elidegenítésére, bérleti formában történő hasznosítására. A forgalomképes vagyon aránya meghatározó a hitelképesség biztosításában. Az értékesítésre a fejlesztési források biztosítása érdekében kerülhet sor. Értékesítésre célszerű kijelölni mindazokat az üresen álló ingatlanokat, amelyek vagy gazdaságtalanul újíthatók fel a további működtetés érdekében, vagy a feladatok „kiszervezésre” kerültek onnan és más módon gazdaságosan nem üzemeltethetők. Az egyes vagyontárgyak hasznosításából származó bevételek – értékesítés, bérleti díj – általánosságban a fejlesztési és felújítási célokat kellene, hogy szolgálják, de a szűkös működési források miatt, szükség esetén indokolt az átcsoportosítás.

A vagyonyilvántartások felülvizsgálatáról folyamatosan gondoskodni kell. Az ellátott feladathoz kapcsolódóan indokolt esetben módosítani szükséges a törzsvagyon és az egyéb vagyon szerkezetét, összetételét.

III. Kötelező feladatok

1. Köznevelés

A megyei önkormányzat köznevelési stratégiáját a 2008-2014. évekre elfogadott Nógrád megyei köznevelési, intézményhálózat-működtetési és fejlesztési terv (megyei fejlesztési terv), valamint annak 6. fejezetében a 2008-2012. évekre meghatározott célok és feladatok jelölik ki.

A magyar köznevelés-fejlesztési stratégiához kapcsolódóan középtávú célok:

- az élethosszig tartó tanulás megalapozása a kulcskompetenciák fejlesztése révén;
- az oktatási egyenlőtlenségek mérséklése;
- az oktatás minőségének fejlesztése;
- a pedagógus szakma fejlődésének támogatása;
- az információs és kommunikációs technológiák alkalmazásának fejlesztése;

- az oktatás tárgyi feltételeinek javítása;
- a közoktatás költséghatékonyságának és irányításának javítása.

A 2010-es választásokkal új korszak nyílt az országos közoktatási politikában, melynek következtében változások várhatók. A közoktatás irányítás célja – annak tudatában, hogy Magyarország jövőjének meghatározásában alapvető jelentősége van az oktatás minőségének – a rend és biztonság megteremtése, az oktatási rendszer olyan tovább- és újraépítése, mely a mai kor követelményeihez igazodva támaszkodik a legnemesebb magyar neveléstörténeti hagyományokra.

Ennek szellemében készül az új közoktatási törvény, és újul meg a Nemzeti Alaptanterv. Az előttünk álló ciklusban a közoktatás területén alapvető feladat lesz ezeknek a végrehajtása a megyei önkormányzat feladatkörében.

Nógrád Megye Önkormányzata az alábbi közoktatási célokat tűzi ki a 2010-2014. évekre:

A megyei önkormányzat aktív részt vállal a megye közoktatási feladatellátására vonatkozó **tervezési összhang** megteremtésében. Ennek érdekében figyelemmel kíséri a megyei fejlesztési terv megvalósulását, az intézményát szervezések és önkormányzati, társulási közoktatási intézkedési tervek szakvéleményezésekor hangot ad a megyei fejlesztési tervtől való eltéréseknek. Közoktatási együttműködéseit elsősorban a gyermekek mindenek felett álló érdeke vezérli, és a partnerek között kölcsönösen érvényesíthető szakmai és gazdasági előnyök jellemzik. A megyei **közoktatási, intézményhálózat-működtetési és fejlesztési terv felülvizsgálata** során igyekszik a tervet az országos közoktatás-politikai célokhoz, a mindenkori helyzethez, a változásokhoz igazítani, aktualizálni.

A megyei önkormányzat az általa fenntartott közoktatási intézményrendszer **infrastrukturális fejlesztéséhez**, a kötelező (minimális) eszközökre és felszerelésekre vonatkozó előírások határidőre történő teljesítéséhez **felkutatja és kihasználja az EU-s és hazai pályázati lehetőségeket**. Az intézményi struktúra folyamatos vizsgálatával és a szükséges intézkedések megtételével biztosítja az intézményrendszer működőképességének fenntartását, lehetőségekhez mérten a szakmai színvonal megőrzésére törekedve, abban az esetben is, ha az önkormányzat feladatellátása a ciklus során bővül.

Folyamatosan figyelemmel kell kísérni **a sajátos nevelési igényű gyermekeket, tanulókat ellátó intézményhálózat** iránti igények alakulását, és a tanulólétszám további csökkenése esetén újabb átszervezéssel/átszervezésekkel kell keresni a minél gazdaságosabb feladatellátási lehetőségeket, oly módon, hogy számba kell venni a megyei intézményrendszer egésze által kínálgató megoldásokat (gyermekvédelem, felnőtt fogyatékosok intézményei, egészségügyi, szociális intézményrendszer).

A pedagógiai szakszolgálatok területén cél a megyei önkormányzat ellátórendszere és a többcélú kistérségi társulások által felvállalt ellátások összehangolt működtetése, átláthatóságának hosszú távú megteremtése.

A megyei önkormányzatnak az **alapfokú művészetoktatás** elérhetőségének biztosítása, a rendszer működőképességének megőrzése, fenntartása érdekében törekednie kell arra, hogy a feladatellátásban érdekelt felek járuljanak hozzá a költséghatékonyabb működtetéshez.

A középfokú oktatási intézményekben biztosítjuk a feltételeket a tanulók tankötelezettségének teljesítéséhez. Különösen fontos a használható nyelvtudás megszerzése, valamint a magas színvonalú informatikai oktatás feltételeinek biztosítása.

Gondoskodunk – lehetőség szerint – a jelentkezők érdeklődésének és képességének megfelelő beiskolázásról, a hátrányos helyzetű tanulók esetében – a megyei önkormányzat és intézményei közoktatási esélyegyenlőségi tervei alapján – a velük való kiemelt foglalkozásról. A középfokú oktatásban érintett intézményeink esetében fel kell tárni az egyes intézmények erősségeit, s ezen erősségek mentén folytatni a fejlesztéseket. A lehető leggazdaságosabb működés érdekében mindent meg kell tenni azért, hogy az osztályok, csoportok tanulólétszáma a jogszabály által megengedett maximális létszámhoz közelítsen.

A **szakképzési feladatok** ellátásában olyan megoldásokra kell törekednünk, amelyek a leghatékonyabban szolgálják a fiatalok és felnőttek képzését, a munkapiac igényeinek kielégítését, ugyanakkor költségkímélő megoldásokat jelentenek. Elősegítjük a szakképző intézményt fenntartó önkormányzatok együttműködését a szakképzési kínálat összehangolásában, az indokolatlan képzési párhuzamosságok feltárásában és megszüntetésében. Érdekeltek vagyunk abban, hogy a megyei önkormányzat a szakképzési rendszer működtetésébe a lehető legtöbb forrást be tudjon vonni. Nyitottak vagyunk a **Térségi Integrált Szakképző Központ** működtetése gazdaságosabb megoldásainak keresésére és ezzel összefüggő javaslatok kimunkálására.

A kollégiumi ellátás iránti igény az utóbbi években – a megyei önkormányzat minden erőfeszítése ellenére – egyértelműen csökken, bár intézményenként különböző mértékben. Cél a viszonylag jó kihasználtsággal működő kollégiumokban a tanulói létszám megőrzése. Ahol a kihasználtság beláthatóan nem javítható, a racionális keretek közötti működtetés megoldását szükséges megtalálni. Szorgalmazzuk a tanulók felvételét a Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Kollégiumi és Kollégiumi-Szakiskolai Programjába. Mindent meg kell tenni a lemorzsolódás visszaszorításáért.

A közoktatási intézményekben folyó szakmai munkával kapcsolatban elvárás, hogy pedagógiai programjuk alapján folytassák nevelő, oktató munkájukat, működtessék és – a tapasztalatok alapján – szükség szerint vizsgálják felül minőségirányítási rendszerüket, hajtsák végre közoktatási esélyegyenlőségi tervükben foglalt feladataikat, és évente értékeljék azok megvalósulását.

2. Közművelődés, közgyűjtemények

A közgyűlés a közművelődési és közgyűjteményi feladatait alapvetően az erre a célra létrehozott és működtetett intézményei útján látja el.

A Nógrád Megyei Levéltár – a jogszabályokban előírt feladatainak magas szintű ellátása mellett – alapvetően tudományos műhelyként funkcionál. A levéltár kiegyensúlyozottnak és **színvonalasnak** minősíthető **szakmai tevékenysége** a továbbiakban csak úgy tartható fenn, ha a – már több év óta folyamatosan jelzett – raktári elhelyezési feltételekben jelentős változás történik. A legfőbb célunk tehát a Levéltár életét, munkáját alapvetően meghatározó beruházás előmozdítása, a salgótarjáni és a balassagyarmati **raktárkapacitás növelése**, akár új megoldási módok kidolgozásával.

A Nógrád Megyei Múzeumi Szervezet vonatkozásában legfontosabb a jogszabályi előírásoknak való megfelelés, melyet a múzeumi szervezet szerkezeti átalakításával kívánunk elérni. A ciklus során a működőképesség fenntartása mellett a jogszerűség, valamint a látogatók számának növelése a cél. A múzeumi intézményegységek fejlesztését különösen az idegenforgalmi vonzerővel bíró látványosságok számának és minőségének növelése

érdekében kell megvalósítani. 2010. második felében meginduló TIOP pályázatok keretében három helyszínen (Pásztó, Szécsény, Balassagyarmat) épületfejlesztéssel, bővítéssel járó beruházások indultak el, melyek befejezése 2011-re várható. Benyújtásra kerül a Nógrádi Történeti Múzeum (Salgótarján) és a Bányamúzeum kiemelt turisztikai termék és attrakció fejlesztését szolgáló, továbbá Hollókő idegenforgalmi szerepének erősítése érdekében készült új pályázati dokumentáció, mely megvalósulása esetén önmagában is jelentősen növeli a megye turizmusát. A történeti múzeum és a bányamúzeum fejlesztése érdekében a közgyűlés fokozottan együtt kíván működni Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatával. A történeti múzeum és a bányamúzeum rekonstrukciós pályázata esetében a közgyűlés célja, hogy 2011 végére a szerződések megkötésre kerüljenek, és elinduljanak a közbeszerzési eljárások, majd 2012-ben megkezdődjön a beruházás. A befejezés tervezett időpontja 2014. I. fele.

A Szlovák Nemzeti Múzeummal együtt megújul a csesztvei Madách-kúria épülete, valamint egy új Madách-kiállítás jön létre. A kivitelezésre és a kiállítás megvalósítására 2011-ben kerül sor.

Az épített örökség program keretében pályázni kívánunk a Palóc Múzeum és a Pásztói Múzeum épületének korszerűsítésére, valamint a Salgótarjánon kívüli múzeumokat hasonló forrásból látványos, új állandó kiállításokkal kívánjuk megtölteni.

A Balassi Bálint Megyei Könyvtár és Közművelődési Intézet előző ciklusban végrehajtott alapterület csökkentése szakmai megújuláshoz vezetett, s az így kialakult jó színvonalat továbbra is meg kívánjuk tartani. A megyei könyvtárnak a megye településeit érintő tevékenységében az önkormányzatokkal és társulásaikkal a kölcsönös előnyökön alapuló, a partnerek rendelkezésére álló forrásokat a lehető leghatékonyabban kihasználó együttműködésekre törekszünk. Feltett szándékunk, hogy a Palócföld megjelenését támogatjuk, valamint a könyvtári és közművelődési feladatok sikeres együttműködését megőrizzük. Az intézmény továbbra is nagy szerepet vállal a megyei önkormányzat kiemelt rendezvényei, köztük elsősorban a Nógrádi Folklór Fesztivál megszervezésében.

3. Egészségügyi szakellátás

Mint négy évvel ezelőtt, most is rögzíthető, hogy az egészségügyi intézménystruktúra teljes vertikuma újból az átalakítás időszakát éli.

A kormány által felkért szakértők a Semmelweis Tervben (a továbbiakban: Terv) foglalták össze, hogy rövid-, középtávon milyen szerkezeti, ellátásbeli változások eredményezhetnek érezhetően pozitív változásokat az egészségügyi ellátás területén.

A Tervben a helyzetértékelés után a megtörtént a célok, értékek és alapelvek kerülnek meghatározásra, melynek fontos eleme:

- a területi és szakmai egyenlőtlenségek és hatékonysági veszteségek csökkentése,
- a válságkezelés és konszolidáció, továbbá
- egy új rendszermodell felállítása.

A létrehozandó Állami Egészség-szervezési Intézményrendszer (központ és kilenc nagyterületi igazgatóság) feladata az ellátórendszer szervezeti kereteinek meghatározása, kapacitás-szervezés, az ellátó intézmények menedzsmentjének koordinációja, továbbá a „szolgáltató” betegút-szervezés.

A tervben megyénk két nagyközpont (Budapest és Miskolc) hatáskörében jelenik meg, amely előre vetíti a betegút-szervezési problémákat, ugyanis a progresszivitás szintjeit elemezve tényadatok igazolják, hogy Nógrád megye betegútja **egyirányú, Budapest felé orientált**. A Miskolc felé irányuló betegút eddig is központi döntés alapján volt meghatározott, és nem a betegek lehetőségeire, igényeire épült.

Az egészségügyi kormányzat a progresszivitási szintjeit újból definiálta (0-IV. szint).

A Szent Lázár Megyei Kórház ebben a kategorizálásban a II. szintet képviseli.

A Tervben rögzítésre került, hogy a háziorvosi ellátás és járóbeteg szakellátás fejlesztésén túl progresszív betegellátás újrászervezésében a „megerősített megyei kórházak és szakkórházak” jelennek meg.

A gazdasági tervhez kapcsolódóan szintén fontos eleme a tervnek, hogy számos helyen jelenik meg benne az egészségügy és a szociális ágazat feladatainak összehangolása, az egészségügyi és szociális szolgáltatások eddig „dogmaszerű” szétválasztásának gyakorlatával való szakítás.

A 2011. január 1-jével hatályba lépett jogszabályi rendelkezések megszüntették a „súlyponti” kórházi kategóriát.

Mindezek alapján a megyei önkormányzatnak a szándéka továbbra is az, hogy a Szent Lázár Megyei Kórház Nógrád megye meghatározó, sürgősségi és progresszív ellátást nyújtó intézménye maradjon. Célunk a kórház működőképességének hosszú távú megőrzése, az ellátás egyes területeinek lehetőség szerinti javítása, a gyógyítást segítő korszerű és hatékony eljárások, eszközök beszerzése.

Ennek eléréséhez az uniós és regionális pályázatok nyújtanak/nyújthatnak forrásokat.

A kórházban 2011. évben befejezésre kerül a Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program (a továbbiakban: TIOP) 2.2.2. kódszámú pályázat, amelynek célja a sürgősségi ellátás fejlesztésének támogatása, a sürgősségi ellátórendszer kórházi szintjének infrastrukturális fejlesztése, új sürgősségi osztályok kialakítása, illetve a meglévő sürgősségi osztályok korszerűsítése, vagy magasabb szintre történő fejlesztése.

Folyamatban van a TIOP-2.2.5/09/1. kódszámú pályázat megvalósítása, ennek eredményeként korszerű regionális onkológiai hálózat kerül kialakításra regionális szinten. A projekt célja, hogy méltányos hozzáférést biztosítson az onkológiai ellátáshoz, ezáltal hozzájáruljon a rosszindulatú daganatok okozta halálozás csökkentéséhez.

A TIOP 2.2.4. kódú, „Struktúraváltoztatást támogató infrastruktúrafejlesztés a fekvőbeteg-szakellátásban” tárgyú pályázat teljes körű előkészítése megtörtént. Jelenleg ez a projekt felfüggesztésre került, azonban várható, hogy újból lehetőség nyílik az azon való részvétellel.

Ennek keretében a megvalósítandó fejlesztések a következők:

- MR (mágneses rezonancia) készülék telepítése,
- központi sterilizáló komplett felújítása,
- központi laboratórium felújítása,
- érsebészeti hibrid műtő, endovaszkuláris laboratórium kialakítása,
- felnőtt és a gyermek-intenzív osztály korszerűsítése.

2011. januárjában önkormányzatunk támogatásával benyújtásra került a TIOP 2.2.2/C/10/1 jelű, "a Perinatális Intenzív Centrumok és az Intenzív Neonatológiai Osztályok műszaki fejlesztése" című pályázat. E projekt keretében célkitűzésünk a koraszülött és intenzív ellátásra szoruló újszülött csecsemők életeseélyeinek növelése, a Perinatális Intenzív Centrumok és az Intenzív Neonatológiai Osztályok informatikai és orvos technológiai eszközeinek fejlesztése.

Ezen túl a kórház szakemberei által folyamatban van a Regionális Operatív Program keretében meghirdetett rehabilitációs ellátások fejlesztését célzó projekt összeállítása is, melynek keretében a megyében működő kórházak együttműködésével célozzuk meg a rehabilitációs eljárások összehangolását, közös fejlesztését. Tekintettel arra, hogy a Semmelweis Tervben a megyei kórházak megerősítését deklarálták, ez a projekt egy tartós együttműködés gyakorlatát alapozhatja meg a megyei kórházak között.

Tekintettel arra, hogy a Tervben is hangsúlyt kap az egészségügyi és szociális ellátások összehangolása, szándékunk a kórházi szabad kapacitásoknak a felhasználása szociális ellátórendszerben jelentkező feszültségek oldására (pl. idősök otthon nyújtó ellátására férőhelyek kialakítása a megyei kórház szervezetén belül).

A következő évek feladatát képezi a sürgősségi ellátások területén a mentők, a háziorvosi ügyelet, valamint a Szent Lázár Megyei Kórházban működő sürgősségi betegellátó osztály közös diszpécseri irányításának bevezetése.

Amennyiben a kormányzat által - az egészségügy finanszírozási problémáinak kezelésére, a konszolidáció elősegítését célzó - deklarált célok realizálódnak, a Szent Lázár Megyei Kórház a tervezett fejlesztésekkel, korszerűsítésekkel jó eséllyel néz szembe a közeljövő kihívásainak mind pénzügyi, mind szakmai területen.

A közgyűlés állást foglal abban, hogy a Szent Lázár Megyei Kórházat hosszútávon az önkormányzat fenntartásában kívánja működtetni.

4. Szociális ellátás, idősügyi feladatok

A megyei önkormányzat kötelező feladatát képezi a tartós bentlakást nyújtó szociális intézmények fenntartása, így gondoskodik azon szakosított szolgáltatásoknak a megszervezéséről, amelyekre a települési önkormányzatok nem kötelesek.

Fentiekre tekintettel – a megyei önkormányzat fenntartásában – hat szociális intézmény látja el az időskorúak, fogyatékosok, pszichiátriai és szenvedélybetegek ápolását – gondozását valamint rehabilitációját a megye lakossága részére.

Az elmúlt ciklusban a „Baglyaskő” Idősök Otthona rendszerbe lépésével az idősök részére tartós elhelyezést biztosító intézményi férőhelyek száma 140-el bővült. Az új intézmény az Európai Unió követelményeinek is megfelelő elhelyezési lehetőséget, szakszerű gondozást biztosít a rászorulóknak részére. Ebben az épületben került kialakításra a 10 férőhelyes idősök átmeneti otthona, valamint a 20 férőhelyes nappali ellátást biztosító Idősök Klubja. E két intézmény működtetése a Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata és Nógrád Megye Önkormányzata között létrejött szolgáltatási szerződés alapján történik, elsősorban a megyei jogú város lakosai számára. Az idősotthoni férőhelyek bővítésével csökkent az elhelyezésre várakozók száma és a várakozási idő, így az idősotthoni elhelyezéshez való hozzáférés lehetőségei jelentősen kedvezőbbek.

A változó szükségletekre épülő differenciált ellátás biztosításának teljesíthetősége érdekében vizsgálni szükséges annak lehetőségét, hogy az Ezüstenyő Idősök Otthona, valamint a „Baglyaskő” Idősök Otthona székhelyén milyen lehetőségek állnak rendelkezésre 1-2 személyes apartmanok kialakítására, az emelt szintű szolgáltatás megvalósítására. A döntést megelőzően szükségletfelmérés és költséghatékonyság elemzés, valamint az emelt szintű ellátásra vonatkozó jogszabályi korlát feloldása szükséges.

Legfontosabb cél a szükségletekhez, valamint az önkormányzat mindenkori pénzügyi, gazdasági helyzetéhez igazodóan a szociális intézményrendszer innovációja, a jogszabályi változások figyelembevételével. A célkitűzések összhangban állnak a Nógrád megye szociális szolgáltatástervezési koncepciójában foglaltakkal, melyet a közgyűlés 2003-ban elfogadott és a törvényi előírás szerint kétfévente felülvizsgálatra, aktualizálásra került. Az utolsó felülvizsgálat 2010. júniusában történt.

Prioritások:

- Elő kell segíteni a rászorulóknak könnyebb tájékozódását a szociális **ellátások**, szolgáltatások rendszerében, azokat ismertté, hozzáférhetővé, a rendszert átláthatóvá és átjárhatóvá kell tenni.

- A meglévő rendszer egészét tekintve kiemelt fontosságú a jogszabályi minimumfeltételek teljesítése.
- Fokozott figyelmet kell fordítani a meglévő szolgáltatási formák, szolgáltatások folyamatos szinten tartására, a mindenkori költségvetési helyzet függvényében azok fejlesztésére, a mindinkább szűkülő források ésszerű felhasználására.

Az időskorúak intézményi ellátásának fejlesztése mellett továbbra is nagy körütekintést igényel az érintettek sajátos életkörülményeiket, élethelyzetüket is figyelembe vevő döntés-előkészítő munka.

A Nógrád Megyei Idősügyi Tanács az időskorúakat érintő döntések, programok véleményezése mellett számos kérdésben a Közgyűlés hasznos konzultatív partnere, ezért a Tanács működését önkormányzatunk szervezi, koordinálja.

A szükségletek folyamatos monitorozásával és a hatályos jogszabályokban foglaltak alapján alakítottuk ki az intézményekben a szakfeladatok mellé rendelt szervezeti struktúrát.

Az ellátásra szorulóknak differenciált szükségletei és a jogszabályi előírások alapján – a mindenkori költségvetési helyzet függvényében – folytatni szükséges az esélyegyenlőséget elősegítő programot, a lakóotthonok szintjén humanizált, korszerűbb feltételeket teremtve a fogyatékos személyek gondozásához. A diósjenői Dr. Göllesz Viktor Rehabilitációs Intézet és Ápoló Gondozó Otthon, valamint a berceli Harmónia Rehabilitációs Intézet és Ápoló Gondozó Otthon 2012. december 31-éig szóló határozott idejű működési engedéllyel rendelkezik, ezért a lakóotthoni elhelyezés lehetőségeinek további növelése a szakmai jogszabályoknak való megfelelés érdekében is elengedhetetlenül fontos, működtetése azonban a folyamatosan szűkülő források mellett gazdaságtalan.

Tekintettel arra, hogy jogszabályok – határidőhöz kötöten – teszik kötelezővé az akadálymentes környezet kialakítását valamennyi közszolgáltató részére, ezért az ehhez szükséges feltételrendszer biztosítása is programunk részét képezi a szociális- és gyermekvédelmi ellátás minden szintjén és formájában.

A költségvetési megszorítások miatt önkormányzatunk arra kényszerül, hogy áttekintse az általa fenntartott intézmények funkcionális és strukturális hátterét. Törekedni kell arra, hogy a szakmai munka minőségének megőrzése mellett – elsődlegesen konszenzusra építve – hatékony, racionális és optimális szervezeti keretek kerüljenek kialakításra, hosszú távon garantálva az önkormányzat kötelező feladatainak ellátását.

A központi keretből, normatív támogatásként érkező források számottevő szűkülése miatt felül kell vizsgálni azoknak az intézményeknek a működését, amelyek esetében az üzemeltetési, fenntartási költségek többszöröse a központi normatíváknak.

Figyelemmel:

- az igénybevevőkre és szükségleteikre (férőhely-kihasználtsági mutatók),
- az ágazati jogszabályokban meghatározott normatív követelményekre,
- a feladat biztosítására rendelkezésre álló ingatlanok állagának, felújítási igényeire, az ezekhez szükséges pályázati források elérhetőségére,
- a működési engedélyekben rögzített hatósági követelményekre, a felügyeleti ellenőrzéseket végző egyéb szakhatósági, ombudsmani elvárásokra

megállapítható, hogy a súlyos fogyatékosokat és halmozottan sérülteket befogadó Reménysugár Otthon (Balassagyarmat) esetében át kell tekinteni mindazokat a lehetőségeket, amellyel az intézményben ellátottak biztonságosan és hosszú távon kiszámítható módon nyernek elhelyezést.

Az otthon üzemeltetési költsége jelentősen meghaladja a feladathoz rendelt állami normatívákat (szociális-, gyermekvédelmi és közoktatási feladatok).

A főépület „leamortizálódott”, szinte minden területen felújítást igényel (fűtési rendszer, víz-, elektromos hálózat, épület tatarozás, korszerűsítés, stb.). Az ellenőrzést végző hatóságok folyamatosan szólítják fel a fenntartót a személyi és tárgyi feltételek hiánya miatt a problémák kezelésére, amelyre azonban a jelenlegi költségvetési kondíciók miatt nincs lehetőség.

Az otthon mellett működő 12 férőhelyes ápoló-gondozó célú lakóotthon viszont minden tekintetben megfelel a szakmai követelményeknek, működési engedélye ezért határozatlan időre szól.

2010. évben ombudsmani vizsgálat történt, melyben a gyermekotthon munkáját ellenőrizték, megállapítva, hogy a gyermekotthon alkalmatlan a feladat ellátására. Az ombudsman is felszólította a fenntartót, hogy gondoskodjon a hiányzó szakmai feltételek pótlásáról.

Mindezek alapján meg kell vizsgálni, hogyan lehet rövid távon az intézményben élő rászorulókat oly módon elhelyezni és szükségleteiket kielégíteni, hogy az intézmény működési engedélyei ne legyenek veszélyeztetve.

Jelenleg egy pályázat már benyújtásra került, ennek segítségével jelentős fejlesztéseket célzott meg önkormányzatunk. Amennyiben azonban célkitűzéseink nem nyernek támogatást, át kell tekinteni a fogyatékosokat, időseket ellátó, és a gyermekvédelmet szolgáló intézményi struktúrát, hogy miként lehet a hatályos jogszabályi követelményeknek megfelelő formában, emellett költségkímélőbb módon elhelyezni a Reménysugár Otthonban élő fogyatékosokat, gyermekvédelmi szakellátásban részesülőket.

5. Gyermekvédelem

A megyei önkormányzat kötelező feladata a gyermekvédelmi szakellátás – ezen belül az otthont nyújtó ellátás, az utógondozói ellátás, továbbá a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás – biztosítása. 2009. január 1-jétől a megyei jogú város kötelező feladatát képezi a illetékességi területén az otthont nyújtó ellátás, az utógondozói ellátás biztosítása. Tekintettel arra, hogy a város kötelező feladatának nem tesz eleget, ezért a megyei önkormányzat továbbra is ellátja a megyei jogú városból beutaltakat, azonban bírósági szakaszban van követeléseink érvényesítése. Továbbra is készek vagyunk a megyei jogú várossal olyan megállapodást kötni, melyben rögzítésre kerülnének a feladat ellátásával összefüggő kötelezettségek, az ellentételezés mikéntje, gyakorisága. Ebben a kérdésben Salgótarján Megyei Jogú Város kezdeményezését várjuk, mert a megyei önkormányzat 2009. évi kezdeményezése elutasításra került.

A szakterületet érintően a 2006-2010. évre meghatározott gazdasági program egyik fontos eleme volt annak áttekintése és kidolgozása, hogy miképpen lehet a felsőpetényi „Margaréta” Gyermekotthont kiváltani, a gyermekeket korszerűbb körülmények közé elhelyezni, lehetőség szerint továbbra is nagyobb létszámú gyermekotthoni formában, Nyugat Nógrád területén. Az intézmény kiváltása 2010. őszére megtörtént, jelenleg Szátokon 34 férőhellyel működik a gyermekotthon.

Tekintettel azonban arra, hogy a gyermekvédelmi feladatokhoz rendelt normatívák mértéke meg sem közelíti az intézmények működési költségeit, továbbra is fontos feladat a költségek lehetséges csökkentésének alternatíváit kutatni, *innovatív* ellátási formákat bevezetni.

A költség-elemzésekkel megállapítható, hogy a nevelőszülői hálózat keretében ellátott gyermekek kevesebb fenntartói támogatást igényelnek, mintha gyermek/lakóotthonokban részesülnének ellátásban. A szakellátás ezen formája költséghatékonyabb, emellett a nevelőszülői ellátás lehetőség szerinti fejlesztése továbbra is prioritást kell élvezzen, mert ez az ellátás felel meg leginkább annak a szakmai elvárásnak, hogy a gyermekek gondozása családi környezetben, a családi miliőt közelítő formában valósuljon meg.

Mindezek alapján határozott, konkrét lépéseket kell tenni annak érdekében, hogy a Megyei Gyermekvédelmi Központ működtetésében lévő nevelőszülői hálózat, ezen belül a hivatásos nevelőszülők száma bővüljön. Mindazon gyermekek nevelőszülőknél nyerjenek elhelyezést, akiknek ellátása ezen a területen biztosítható. Ennek érdekében át kell tekinteni, hogy a Reménysugár Otthonban elhelyezett csecsemőkorúaknak a gondozását miként lehet a nevelőszülői hálózat bővítésével megoldani. Információink szerint ez a cél korábban azért nem valósulhatott meg, mert a nevelőszülői feladatokra jelentkezők lakhatási körülményei nem feleltek meg a jogszabályban meghatározottaknak. Ezért költségelemzést végezve át kell tekinteni, hogy megoldást jelentene-e a nevelőszülői hálózat bővítését célozva, ha az önkormányzat családi ház biztosításával oldaná meg a hivatásos nevelőszülők lakhatási feltételeiben jelentkező problémákat.

A gyermekvédelmi intézményrendszer struktúrájának – az ellátottak igényeihez történő – igazítása és az alkalmazotti létszám racionalizálása az elmúlt időszakban folyamatosan napirenden volt.

A Megyei Gyermekvédelmi Központ és a Pásztói Gyermekotthon engedélyezett férőhelyein jelenleg 100%-os a kihasználtság. Feszültség van a speciális ellátás területén, mert egyre nagyobb számban kerülnek az ellátórendszerbe speciális szükségletű gyermekek. Jelenleg ellátásukra 8 férőhely (egy gyermekotthoni csoport) áll rendelkezésre, amelyen tartósan több gyermek nyer elhelyezést. A kihasználtsági mutatók alapján 2011. évben már a MÁK felé visszafizetési kötelezettséget is meghatároztak önkormányzatunk számára. A megnőtt speciális ellátási igény kielégítésének lehetséges alternatíváit rövid távon ki kell dolgozni, áttekintve a megyei önkormányzat saját, illetve a regionális együttműködés lehetőségeit is.

Továbbra is célja a megyei önkormányzatnak, hogy a gyermekvédelmet szolgáló intézményi struktúra működési engedélyei ne legyenek veszélytetve, lehetőség szerint végleges működési engedélyek birtokában végezhesék feladatukat. Ehhez azonban az ágazati jogszabályokban meghatározott létszámú és képesítésű szakemberek alkalmazása, továbbá a tárgyi feltételek teljes körű biztosítása lenne szükséges.

Tekintettel arra, hogy a megyei önkormányzat költségvetési helyzete ezt nem teszi lehetővé, ezért fontos cél, hogy mind a közgyűlés hivatalának szakemberei, mind a gyermekvédelemben dolgozók folyamatosan monitorozzák az aktuális pályázatokat a működéshez, fejlesztéshez szükséges külső források bővítése érdekében.

6. A megyei önkormányzat sporttal kapcsolatos feladatai

A testnevelés és sport területén a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. és a sportról szóló 2004. évi I. törvényben meghatározott feladatok jelentik az alapokat önkormányzatunk számára. A közgyűlés a 23/2010. (II. 18.) Kgy. határozatával fogadta el Nógrád megye középtávú, 2010-2015 évekre szóló sportfejlesztési koncepcióját. Az abban foglaltak határozzák meg a ciklus legfontosabb célkitűzéseit. Jelenleg a megyei sportfeladatok ellátása nem költségvetési szerven keresztül, hanem a Nógrád Megyei Sportági Szakszövetségekkel kötött feladatellátási szerződés alapján történik, ugyanakkor ez a szervezeti háttér **nem tekinthető végleges megoldásnak**, vizsgálandó a kötelező feladatellátás más lehetséges, még hatékonyabb, racionálisabb formájának kialakítása.

A hagyomány, megyénk adottságai és nem utolsósorban a költségvetési lehetőségek szűkössége miatt nem lehet jelen a megyei önkormányzat a sport minden területén. Lehetőségeink elsősorban **a sport, mint az egészséges élet alapja**, azaz a **szabadidősport, a diáksport és az utánpótlás nevelés** fejlesztését teszik elérhetővé. Ezekre a területekre kell a szervező munkát és a feltételeket összpontosítani, e területek fejlődését kell alapvetően segíteni. A jövőben a versenysportot csak az eredményesség figyelembevételével

differentiáltan van mód támogatni. Továbbra is szükség van a kiemelkedő eredményeket elérő, válogatottakba bekerülő megyei sportolók fokozottabb mértékű támogatására. A Nógrád Megyei Sportági Szakszövetségen keresztül támogatjuk a hagyományos és a megye sportját segítő hazai és nemzetközi rendezvények szervezését, lebonyolítását. A sport pénzügyi feltételeinek javításához szükséges a szponzori kör bővítése, a versenysport egyes területeinek üzleti alapon történő segítése.

A megyei önkormányzat a sportegyesületeket közvetve a Nógrád Sportjáért Alapítvánnyal keresztül támogatja. Célként jelölhető ki, hogy a támogatások ne működési jellegűek legyenek, hanem tárgyasult formában jelenjenek meg.

7. Ifjúsági feladatok

A közgyűlés a 63/2005. (V. 26.) Kgy. határozatával fogadta el Nógrád Megye Önkormányzatának Középtávú Ifjúságpolitikai Konceptióját, melynek megvalósítása éves cselekvési programok alapján történik. Az időközben bekövetkezett változások – mint például az ifjúsági feladatok munkaformái – következtében időszerű a koncepció aktualizálása. Ebben a ciklusban az ifjúsági feladatok végrehajtását, megvalósítását a Nógrád Ifjúságáért Gyermek- és Ifjúsági Alapítvánnyal történő hatékony együttműködéssel kívánjuk megvalósítani.

A 4 év során kiemelt ifjúságpolitikai célnak tekintjük, hogy a fiatalságot minél szélesebb körben be tudjuk vonni a közéletbe, hogy találkozzanak és foglalkozzanak a társadalmat érintő legjelentősebb kérdésekkel. Olyan ifjúsági programokat illetve rendezvényeket kívánunk szervezni amellyel a fiatalok nógrádi identitás tudatát növeljük, melynek keretében megismerkedhetnek szülőföldjük Nógrád megye kulturális és történelmi múltjával, értékeivel.

Továbbra is fontos a folyamatos párbeszéd lehetőségének biztosítása az önkormányzat és az ifjúsági szervezetek között. Ennek érdekében létre kell hozni és intenzíven működtetni egy internetes interaktív fórumot, ahol az ifjabb generációt érintő legfontosabb közéleti kérdéseket – továbbtanulás, munkához jutás, szórakozási lehetőség, iskolai demokrácia, diákjog, kötelezettségek, közért végzett munka, hátrányos helyzetűek segítése, szegregáció megszüntetése stb. – lehet megvitatni.

Törekszünk a már kialakult és jól működő nemzetközi ifjúsági kapcsolatok fenntartására, ápolására, valamint szorgalmazzuk a határainkon túl élő magyar fiatalokkal való kapcsolatok kialakítását.

8. Turizmus, idegenforgalom

2009. november 27-én alakult meg a Nógrád Turisztikai Közhasznú Nonprofit Kft., **Nógrád és térsége Turisztikai Desztinációs Menedzsment** (továbbiakban: TDM) szervezete. Nógrád Megye Önkormányzata a szervezet legnagyobb tulajdonosa. A térségi szervezet a desztinációs menedzsment rendszerben a második helyet foglalja el, az első szintet a helyi szervezetek képviselik. A turizmus hatékony fejlődéséhez a két szintnek szorosan együtt kell működnie, a helyi szinteknek tagjaikkal egyeztetve kell kialakítaniuk a turisztikai fejlesztési irányvonalakat. A térségi szervezetnek pedig a helyi döntéseket alapul véve a marketing, a piacra vitel a fő tevékenysége.

A térségi szervezet egy nyertes Regionális Operatív Program pályázati támogatásból, valamint 10 alapító tagja által biztosított támogatásból 2010. október 1-jén kezdte meg szakmai tevékenységét.

A kétéves pályázati program keretében a térségi szervezet többek között olyan, a versenyképességet elősegítő akciókat valósít meg, mint az egységes arculat, a térségi turisztikai weboldal létrehozása, és folyamatos fejlesztése, road showk szervezése a legtöbb

vendéget küldő területeinken, szolgáltatói csomagajánlatok összeállítása, promotálása, a megye értékeit bemutató film és televíziós spotok készítése illetve turisztikai kártya kiadása. A turisták naprakész tájékoztatása érdekében az általuk leglátogatottabb területeken információs terminálok kerülnek kihelyezésre.

A szervezet az első pályázati projekt megvalósítása mellett elsősorban a hosszabb távú és folyamatos marketingtevékenység érdekében, illetve részben a működés finanszírozására egyéb további pályázati források bevonását, és saját teljesítésben lebonyolított feladatok vállalását tervezi.

Nógrád és térsége adottságainál fogva az ökoturizmus fejlesztésére is lehetőséget nyújt. Az ökoturizmushoz szorosan kapcsolódó falusi turizmusban is nagy potenciál van, mely alapvetően a helyi családi vállalkozásokat támogatja a helyi tradíciók megismertetése, a háztáji termékek készítésének bemutatása, valamint mindezek és a palóc gasztronómiai remekek értékesítése által. A vendégek élményekben gazdag itt tartózkodásának minden feltételét ki kell alakítani, melyhez a TDM szervezet képzési programok biztosításával tud hozzájárulni. Elsősorban idegen nyelvi és kommunikációs képzések szükségesek mindazok részére, akik a vendégekkel kapcsolatba kerülnek, így például a szállás- és vendéglátóhelyeken dolgozóknak, a szabadidős szolgáltatást biztosítóknak, az információs irodák munkatársainak, valamint a tárlatvezetőknek. A többnapos, értékesíthető komplex csomagajánlatok részeként idegenvezetőket kell képezni.

Területfejlesztési szempontból elsődleges jelentőséget a Hollókön, valamint a Nógrád Megyei Múzeumi Szervezet salgótarjáni múzeumaiban tervezett **kiemelt nagyprojekt fejlesztések** képviselnek. A fejlesztés hatására valódi turisztikai termékek jöhetnek létre, melyek a marketingtevékenység alapkövei. Olyan, a turisztikai versenyképesség megteremtése szempontjából fontos „húzótermékek”, melyek egyszerre valamennyi korosztály számára élményt nyújtanak, több szolgáltatás összekapcsolásával, a civil és a vállalkozói szféra együttes támogatásával. A TDM szervezetnek kiemelten kell kezelnie a nagyprojekteket „piacra vitelét”.

IV. Önként vállalt feladatok

NÓGRÁD – a varázslatos világ!

- A **gazdaság, befektetés ösztönzéséhez** az előző ciklusban megszokotthoz képest várhatóan kisebb összeg állhat rendelkezésre. Ugyanakkor más forrásokból, illetve külső kapcsolatok segítségével továbbra is javasolt kiadványokkal, honlap működtetésével, konferenciák rendezésével támogatni ezt a kezdeményezést.

A megyei önkormányzat az elmúlt évben lépéseket tett egy, a megye felzárkóztatását szolgáló fejlesztési program előkészítésére, koncepciójának kidolgozására. Ennek keretében áttekintésre kerültek a kistérségek fejlesztési (területfejlesztési, stratégiai, turisztikai stb.) programjai. Több kistérség jelezte, hogy az elkövetkező hónapokban azok súlypontjai, főbb stratégiai elemei változhatnak. Ezek ismeretében szükséges Nógrád megye felzárkóztatását szolgáló programjának kidolgozása.

- A **média** az önkormányzatok tevékenysége során egyszerre jelent tájékoztatási kötelezettséget és lehetőséget.

A sajtóról, a közérdekű adatok nyilvánosságáról és az önkormányzatokról szóló törvény, a közzétételi kötelezettséget meghatározó egyéb jogszabályok, valamint a közgyűlés és szervei Szervezeti és Működési Szabályzata számos garanciális szabályt rögzít az önkormányzat működése átláthatóságának biztosítása érdekében. Az önkormányzat rendkívül széles körű közzétételi kötelezettségének a megyei és

országos (írott- és elektronikus) médián, az önkormányzat honlapján keresztül tud eleget tenni. A hangsúly – az elmúlt évek jogszabályi változásának megfelelően – mind inkább az elektronikus csatornák, az interneten is elérhető adatbázisok felé tolódott el.

A fentiek mellett a média, a fejlett külső- és belső kommunikáció fontos lehetőséget jelent az önkormányzati feladatellátás minőségének, az állampolgárok által igénybe vehető szolgáltatások színvonalának javítására. A tájékoztatási tevékenység e tekintetben a teljes intézményi körben, a feladatellátás teljes spektrumában értelmezendő és tervezhető megfelelő hatékonysággal.

- A szellemi tőke, a humán erőforrások helybentartása érdekében továbbra is szerepet kívánunk vállalni a különböző **ösztöndíj-programokban**. A ciklus során ez jelentheti a közvetlen közreműködést, illetve a támogatást. Természetesen a mindenkori költségvetési lehetőségeket fokozottabban kell figyelembe venni és támogatás csak oly módon és mértékben történhet, hogy az semmiképpen ne veszélyeztesse az önkormányzat és intézményei működőképességét.
- A **Nógrádi identitás fejlesztés** keretében hangsúlyos feladat a kiskönyvtár sorozat folytatása, ezen túl a megye kiemelt rendezvényeinek megvalósítása (szeptember 20-i Megyenap, a Nógrádi Folklór Fesztivál, Nemzetközi Muzsikás Tábor, stb.). Kisebbségben, de nem kívánunk teljesen lemondani a megye társadalmi életéhez szorosan kapcsolódó szervezetek, programok támogatásáról sem.
- A **turisták** fogadóterületről megfogalmazott véleménye nagyban függ a környezet állapotától, a helyi lakosok turistákkal szembeni viselkedésétől és a tájékoztatás minőségétől. A helyi lakosokat és szolgáltatókat éppen ezért meg kell ismertetni saját környezetük értékeivel. A megfelelő szemlélet kialakítása képzésekkel, fórumokkal, vetélkedőkkel és versenyekkel is elérhető.
A Mikszáth emlékévként példájára egyéb, a helyi kulturális-történelmi és hagyományokat megismertető rendezvénysorozatot kell szervezni. Mindemellett folytatjuk a „**Virágos Nógrádért**” környezetvédelmi versenyt.
- A **Területi Irodák** működtetésével fokozni kívánjuk a megye szolgáltató szerepét, a településekkel és a kistérségekkel történő együttműködés intenzitását, melyeken keresztül a nógrádi emberek közelebb kerülhetnek egymáshoz, ezzel jelentős mértékben erősödhet a civil társadalom, valamint az erőforrások rendszere.
- A **nemzetközi kapcsolatok** további fejlesztése érdekében továbbra is a történelmi Nógrád megye területén célszerű közös projekteket kialakítani, illetve a már meglévő határ menti kapcsolatok erősítésére és mélyítésére kell nagy hangsúlyt fektetni. Különösen fontos a megye nemzetközi kapcsolatainak megtartása, szélesítése, melyre az EU-hoz való tartozással újabb lehetőségek nyílnak meg. Néhány határon átnyúló rendezvények közös szervezése a jó szomszédi kapcsolatokat is erősítheti:
  - a) Magyar hetek, ahol a megye kulturális, történelmi, gasztronómiai és idegenforgalmi adottságai, sajátosságai kerülnek bemutatásra, és fordítva a társ megye is bemutatkozik. A megyét bemutató kiállítások szervezése a testvérmegyében és fordítva, akár időszakosan, akár állandó kiállításként a megye valamelyik múzeumában. Közös részvétel nemzetközi vásárokon, kiállításokon, szakmai tanulmányutak szervezése.

- b) Rendszeres tanár-diák cserék, táborok és az oktatási intézmények közvetlen tapasztalatcserén alapuló kapcsolata, közös szakképzési programok indítása. Különböző pályázatok indítása általános és középiskolások részére, melynek témája a testvérmegyéhez kapcsolódik.
- c) Politikai és gazdasági vonatkozású találkozók, konferenciák és szemináriumok, tapasztalatcserék a közigazgatást, területfejlesztést és vállalkozásfejlesztést érintő kérdésekben.
- d) A létrejövő együttműködések segítségével még hatékonyabban lehetne kihasználni az Unió adta pályázati és támogatási lehetőségeket.
- e) Ösztönözni kell a települési önkormányzatok és civil szervezetek nemzetközi kapcsolatainak kialakítását, szoros összefüggésben és csatlakozva a megyei szintű kapcsolatokhoz.

A fennálló kapcsolatokat – Szlovákia, Besztercebánya; Olaszország, Catanzaro; Oroszország, Kemerovo stb. – pályázati források bevonásával, a mindenkori költségvetés helyzetétől függően tudjuk működtetni

V. Összefoglaló

Nógrád Megye Önkormányzata alapvető és általános feladatának tartja a megye társadalmi, gazdasági fejlődésének sokoldalú segítségét. A törvényben előírt kötelező teendők és az önként vállalt feladatok megvalósításával, kezdeményezéseivel és koordináló tevékenységével igyekszik a „szolgáltató megye” célkitűzésének megfelelni.

A gazdasági program számos feladatot fogalmaz meg az elkövetkezendő négy évre. A feladatok végrehajtása szakmailag megalapozott, a pénzügyi lehetőségekhez igazodó, kiegyensúlyozott, összehangolt és precíz munkavégzést kíván valamennyi szereplő részéről. Mindehhez az eddigieknél is nagyobb összefogásra van szükség megyei és települési önkormányzatok között, a civil szféra képviselőivel, egyházakkal, minden olyan jó szándékú nógrádi emberrel, aki tenni akar szűkebb hazánk fejlődéséért.

Salgótarján, 2011. február 1.

Becsó Zsolt